

STRATEGIA (POLITICA) TARIFARĂ
al operatorului regional HARVIZ S.A. pe perioada
2022-2027 realizat pe baza Analizei Cost Beneficiu
parte al Studiului de Fezabilitate pentru „Proiectul
regional de dezvoltare a infrastructurii de apa si
apa uzata din judetul Harghita, in perioada 2014-
2020“

- 2022 -

CUPRINS

1. Principii Generale.....	3
2. Principii specifice zonei geografice	3
2.1 Acoperirea costurilor	3
2.2 Corelarea cu gradul de suportabilitate	4
2.3 Prețuri/Tarife inițiale.....	4
2.4 Preturi/Tarife unice	4
2.5 Ajustarea/Modificarea prețurilor/tarifelor	5
2.6 Corelarea cu nivelul serviciilor și Aria Delegării	6
3. Fundamentarea tarifelor unice.....	6
4. Rata de suportabilitate a tarifelor unice.....	8
4.1 Cadru Legal.....	8
4.2 Valoarea totală a facturii pe lună pentru o gospodărie	9
4.3 Venitul mediu lunar al unei gospodării.....	10
4.4 Concluzii	11

1. Principii Generale

Principiile generale pe care se bazează politica tarifară a OR sunt: - sustenabilitatea financiară a OR pe termen lung și suportabilitatea tarifului de apă și de canalizare de către consumatori casnici.

Principiile privind finanțarea serviciilor de utilități publice sunt stabilite la art. 43 din Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, respectiv:

1.1 Finanțarea cheltuielilor curente pentru furnizarea/prestarea serviciilor de utilități publice, precum și pentru întreținerea, exploatarea și funcționarea sistemelor aferente se realizează pe criterii economice și comerciale; mijloacele materiale și financiare necesare desfășurării activităților specifice fiecărui serviciu se asigură prin bugetele de venituri și cheltuieli ale operatorilor.

1.2 Veniturile operatorilor se constituie prin încasarea de la utilizatori, sub formă de prețuri sau tarife, a sumelor reprezentând contravaloarea serviciilor furnizate/prestate și, după caz, din alocații de la bugetele locale, cu respectarea următoarelor principii:

- a) asigurarea autonomiei financiare a operatorului;
- b) asigurarea rentabilității și eficienței economice;
- c) asigurarea egalității de tratament a serviciilor de utilități publice în raport cu alte servicii publice de interes general;
- d) recuperarea în totalitate de către operatori a costurilor furnizării/prestării serviciilor, cu excepția situațiilor în care aceștia furnizează/prestează serviciile de utilități publice în baza unui contract de concesiune..

1.3 Prețurile și tarifele aferente serviciilor de utilități publice se fundamentează, cu respectarea metodologiei de calcul stabilite de autoritățile de reglementare competente, pe baza cheltuielilor de producție și exploatare, a cheltuielilor de întreținere și reparații, a amortismentelor aferente capitalului imobilizat în active corporale și necorporale, a costurilor pentru protecția mediului, a costurilor financiare asociate creditelor contractate, a costurilor derivând din contractul de delegare a gestiunii, și includ o cotă de profit.

Politica tarifară trebuie să asigure, pe de o parte, sursele necesare pentru operare, dezvoltare, modernizare și/sau baza-suport a contractării de credite rambursabile ori parțial rambursabile, iar, pe de altă parte, să nu se depășească limitele de suportabilitate ale populației.

Politica tarifară se leagă în mod direct de investițiile care vor fi realizate prin „Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată din județul Harghita, în perioada 2014-2020“.

2. Principii specifice zonei geografice

2.1 Acoperirea costurilor

Tarifele practicate pentru serviciile de apă și de canalizare se bazează pe principiul acoperirii tuturor costurilor aferente activităților:

- costuri de operare;
- costuri de întreținere și reparații;
- costuri financiare;
- redevența;
- realizarea de investiții;

- fondul I.I.D. creat, din care se realizează plata serviciului datoriei aferente creditelor contractate (incluzând ratele scadente, dobânzile și comisioanele aferente), întreținerea și reparațiile la bunurile realizate din POS Mediu și alte cheltuieli cu investiții proprii;
- impozite și taxe;
- alte costuri;

2.2 Corelarea cu gradul de suportabilitate

Prețurile și tarifele includ o cotă de profit de 5%. Structura tarifelor și nivelele de tarificare trebuie să descurajeze risipa și consumul în exces, și trebuie să fie stabilite ținând cont de gradul de suportabilitate al consumatorilor. În cazul în care gradul de suportabilitate al consumatorilor nu permite stabilirea unor prețuri și tarife față de aceștia care să acopere toate elementele prevăzute mai sus, Operatorul și Asociația de Dezvoltare Intercomunitară vor cădea de acord asupra diminuării diferitelor elemente de cost, astfel încât echilibrul financiar al operatorului să fie menținut și utilizatorii să plătească prețuri și tarife la gradul de suportabilitate.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară și Operatorul pot conveni să stabilească prețurile și tarifele la gradul de suportabilitate general recomandat de instituțiile UE fără nici o altă fundamentare, în vederea generării surselor de finanțare proprii maxime necesare funcționării, întreținerii, reabilitării, modernizării și extinderii infrastructurii, echipamentelor și utilajelor aferente serviciilor prestate.

2.3 Prețuri/Tarife inițiale

La Data Intrării în Vigoare a Contractului de delegare între Operator și Asociația de Dezvoltare Intercomunitară, adică la data începerii operării pe localități, **Operatorul a aplicat prețurile și tarifele** avizate și aprobate conform reglementărilor legale pentru fiecare localitate în parte valabile la aceea dată.

2.4 Preturi/Tarife unice

Începând cu 1 ianuarie 2011 Operatorul aplică prețuri și tarife unice la apă și canal pe întreaga arie de operare. Conform principiului regionalizării, sistemele regionale de apă aplică un tarif uniform pentru toți utilizatorii din aceeași categorie. În vreme ce tarifele și structura acestora practică de fiecare operator de apă este asociată caracteristicilor speciale ale propriului sistem de operare, obiectivul de ansamblu este al asigurării unui nivel adecvat de recuperare a costurilor, precum și menținerea sustenabilității financiare a operatorului, respectând în același timp suportabilitatea și disponibilitatea de a plăti ale consumatorului.

În mod normal, necesarul de flux de numerar pentru un sistem public de alimentare cu apă este dat de costurile de exploatare, investițiile de capital, costurile de înlocuire și cerințele privind serviciul datoriei. Nivelul proiectat al cheltuielilor se bazează pe o analiza a valorilor istorice înregistrate și pe modificările anticipate ale acestora datorat schimbărilor la nivelul operării și adăugării noilor facilități.

În acest scop, a fost luată în considerare următoarea abordare privind modul de calcul al contribuției veniturilor în proiectele de apă:

- pe termen scurt: contribuția va fi stabilită la un anumit nivel de recuperare a costurilor de exploatare, prin satisfacerea relației:

$$\text{MAX} ([2,5\% \text{ din venitul gospodăriei medii}]; \text{OPEX} + x\% \text{ din amortizare})$$

Unde $x\%$ = un procent din amortizare (de la 0% la 100%), care se așteaptă să crească de la un an la altul. De notat că această amortizare trebuie să reflecte valoarea totală a activelor, indiferent de sursa de finanțare și proprietatea asupra activului. Durata de viață a activelor în scopuri de amortizare poate fi ajustată astfel încât să reflecte durata de viață utilă estimată a activelor mai degrabă decât strict principiile contabile.

- Pe termen lung: contribuția va spori la un nivel care să respecte următoarea relație:

$$\text{MAX} ([2,5\% \text{ din venitul gospodăriei medii}], \text{OPEX} + 100\% \text{ din amortizare})$$

Din aceste relații poate fi dedus faptul că $[2,5\% \text{ din venitul gospodăriei medii}]$ reprezintă o minimă contribuție, dar tariful real ar putea depăși această valoare pe termen scurt/mediu pentru a asigura menținerea sustenabilității fluxului de numerar.

Se înțelege faptul că nivelul veniturilor medii vor fi acelea ale județului în care este implementat proiectul.

Rezultatele aplicării politicii de mai sus pot fi rezumate astfel:

- O contribuție minimă este stabilită la $[2,5\% \text{ din venitul gospodăriei medii}]$
- Contribuția reală va trebui să fie mai mare, în vederea acoperirii atât a costurilor de exploatare, cât și a unui procent din amortizare. Acest scenariu este foarte posibil, cel puțin pe termen scurt.
- Veniturile din tarif vor trebui să acopere necesarul de flux de numerar, inclusiv costurile de înlocuire la nivelul perioadei investițiilor. Alternativ, costurile de înlocuire pot fi finanțate parțial prin noi datorii, în cazul în care serviciul datoriei poate fi acoperit din fluxul de numerar astfel generat.

2.5 Ajustarea/Modificarea prețurilor/tarifelor

După data de 1 ianuarie 2022 prețurile și tarifele unice la apă și canal vor fi ajustate cu indicele prețurilor de consum la nivel anual și cu valorile prevăzute în Tabelul nr.1 elaborat pe baza ACB-ului din SF realizat pentru investițiile din POIM. Ca bază de pornire pentru ajustări se va folosi indicele prețurilor de consum (IPC - media anuală) valabil pentru anul în curs prognozat de Comisia Națională de Strategie și Prognoză previzionat în prognoza de primăvară al anului în curs, la care se adaugă valorile prevăzute în Tabelul nr.1. Modificarea tarifelor se vor realiza astfel încât să se mențină tarife unice pe întreaga arie de operare al Harviz SA și să se acopere toate elementele prevăzute la punctul 2.1 de mai sus. Operatorul poate cere modificarea politici tarifare și implicit al prețurilor/ tarifelor la apa și canalizare, în cazul în care tarifele aprobate aplicabile la un moment dat nu acoperă toate elementele prevăzute la punctul 2.1 de mai sus.

În acest caz Operatorul va înainta documentația necesară pentru modificarea tarifelor astfel încât noile

tarife să acopere:

- obligațiile Operatorului ce decurg din Acorduri/Contracte de Împrumut la care Operatorul este parte;
- redevența care este destinată plății Serviciului Datoriei;
- redevența care este destinată reviziilor generale și reparațiilor capitale la bunurile realizate din POS Mediu.
- nevoile financiare ale Operatorului constatate dintr-o reanalizare a obligațiilor, rezultatelor sale, în contextul îndeplinirii condiționalităților ce decurg din Acordurile/Contractele de Împrumut la care este parte;
- impactul cursului de schimb valutar asupra împrumuturilor și disponibilităților în valută;
- creșteri de prețuri la energie electrică, gaz, combustibili, etc.;
- modificarea costurilor principalelor materii prime și materiale care influențează echilibrul financiar al Operatorului;
- creșterea costurilor operaționale ca urmare a modificărilor în legislație sau îmbunătățirea tehnologiilor și a operării sistemelor de apa-canal;
- modificarea fondului de salarii;
- reducerea volumului de vânzări cu mai mult de 5% în cursul unui an;
- condiționalitățile incluse în decizia/contractul nou de finanțare pentru obținerea finanțării din fonduri de coeziune sau de la bugetul de stat sau din alte fonduri;
- impactul strategiilor viitoare de investiții în conformitate cu master planul;
- alte obligații legale sau contractuale ale Operatorului.

Tabelul nr. 1. Creșterea în termeni reali al tarifului la apă și canalizare în perioada 2022-2027

STRATEGIA DE TARIFARE	Tarif inițial	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	RON/m ³		%	%	%	%	%
Tarif apă	3,8	19,00%	19,00%	19,00%	8,00%	6,00%	3,50%
Tarif canalizare	3,41	20,00%	20,00%	20,00%	8,00%	6,00%	3,00

2.6 Corelarea cu nivelul serviciilor și Aria Delegării

Prețurile și tarifele unice prevăzute la punctul 2.4 de mai sus și ajustate conform punctului 2.5 de mai sus sunt valabile pentru nivelul de servicii și Aria delegării în care se operează la data semnării Contractului de delegare. Dacă nivelul de servicii sau Aria delegării în care se operează efectiv se modifică în mod esențial (ex. Intrarea/ieșirea de membrii în/din Asociație sau începerea operării în noi zone cu volum important de apă potabilă și apă uzată despre care nu există date la aprobarea prezentei politici tarifare), Părțile Contractului de Delegare procedează la revizuirea prețurilor și tarifelor unice.

3. Fundamentarea tarifelor unice

Ultimele tarife unice s-au calculat în baza datelor existente în luna august 2020 pentru zona

de operare al HARVIZ SA, utilizând Fișe de fundamentare specificate în Ordinul ANRSC nr. 65/2007 privind aprobarea Metodologiei de stabilire ajustare sau modificare a prețurilor/tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare.

Tarifele unice s-au determinat pentru toate serviciile de utilități publice prestate de HARVIZ prevăzute la art. 3 lit. a) din Legea 241/2006, respectiv pentru:

- a. alimentare cu apă potabilă;
- b. canalizare – epurare ape uzate menajere.

Principiul stabilirii tarifelor este ceea data de Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr.51/2006, art.43 alin. (3), respectiv: prețurile și tarifele aferente serviciilor de utilități publice se fundamentează pe baza cheltuielilor de producție și exploatare, a cheltuielilor de întreținere și reparații, a amortismentelor aferente capitalului imobilizat în active corporale și necorporale, a costurilor pentru protecția mediului, a costurilor financiare asociate creditelor contractate, a costurilor derivând din contractul de delegare a gestiunii și includ o cotă de profit.

Prin urmare prețurile/ tarifele se calculează împărțind suma tuturor cheltuielilor curente și a profitului la cantitatea de apă potabilă sau canalizare facturată.

La agenții economici (societăți comerciale) în Contul de profit și pierdere cheltuielile totale includ numai cheltuielile activității curente, și nu cuprind cheltuielile de investiții. Prin urmare, în cazul societăților comerciale, investițiile se realizează din profitul reinvestit.

Profitul realizat de societățile comerciale cu capital de stat (cu capitalul autorităților locale), cum este și cazul HARVIZ SA, se utilizează conform OG 64/2001 și OUG 198/2005 pentru investiții, reabilitări, modernizări a sistemelor de apă-canal din domeniul public al localităților precum și pentru dotarea operatorului cu bunuri proprii pentru asigurarea furnizării serviciilor conform obligațiilor din contractul de delegare a gestiunii.

Din acest motiv este important a se asigura prin prețuri / tarife o cota de profit care să asigure fonduri cât mai mari pentru investiții atât în domeniul public, cât și în bunurile proprii ale operatorului indispensabile furnizării serviciilor.

Din Analiza de Cost Beneficiu (ACB) aferent studiului de fezabilitate „Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată din județul Harghita, în perioada 2014-2020” (prescurtat în continuare SF) redăm proiecția veniturilor, care demonstrează viabilitatea operatorului în cazul aplicării politici tarifare stabilite în ACB.

Venituri din scenariul “cu proiect”

Estimarea veniturilor din exploatare se realizează luând în considerare proiecția cererii și strategia de tarifare propusă prezentată în capitolele anterioare. Proiecția veniturilor din exploatare în EUR (prețuri constante) poate fi rezumată astfel:

Tabelul nr. 2. Proiecția veniturilor din exploatare, scenariul „cu proiect” (EUR prețuri constante)

Venituri din exploatare	2019	2023	2030	2035	2040	2049
Venituri aferente activității de apă	2.335.656	7.160.747	10.419.940	11.236.207	11.993.710	13.712.102
Venituri aferente activității de apă uzată	1.979.792	6.363.599	9.301.357	10.070.903	10.782.411	12.434.954
Alte venituri aferente activității de apă și apă uzată	296.465	251.193	251.193	251.193	251.193	125.597

Venituri din exploatare	2019	2023	2030	2035	2040	2049
Alte venituri nerecurente	898.248	-	-	-	-	-
Total venituri	5.510.161	13.775.539	19.972.490	21.558.303	23.027.314	26.272.652

Nota: In categoria altor venituri sunt incluse toate acele venituri rezultate din activitatea curenta a OR in legătură cu serviciile efectuate pentru: avize, lucrări de execuție branșamente/racorduri apa/canal, desfundare canal si vidanare apa menajera, verificări metrologice contoare, etc. In categoria alte venituri nerecurente au fost incluse subvențiile pentru investiții, categorie de venit reflectata doar in situația existenta la nivelul anului 2019 si de care nu s-a ținut cont în prognoze, pentru scopul acestei analize.

În scenariul “cu proiect” veniturile din exploatare se anticipează că vor crește de la 5,51 milioane EUR în 2019 la 13,75 milioane EUR în 2023 și vor atinge un nivel de 26,27 milioane EUR până în anul 2049.

În cea ce privește acoperirea amortizării activelor fixe până la terminarea duratei de viață a proiectului, adică până în anul 2055 se ajunge la includerea de 100% în tarif acesta realizându-se în mod treptat așa cum se poate observa în Figura nr.1

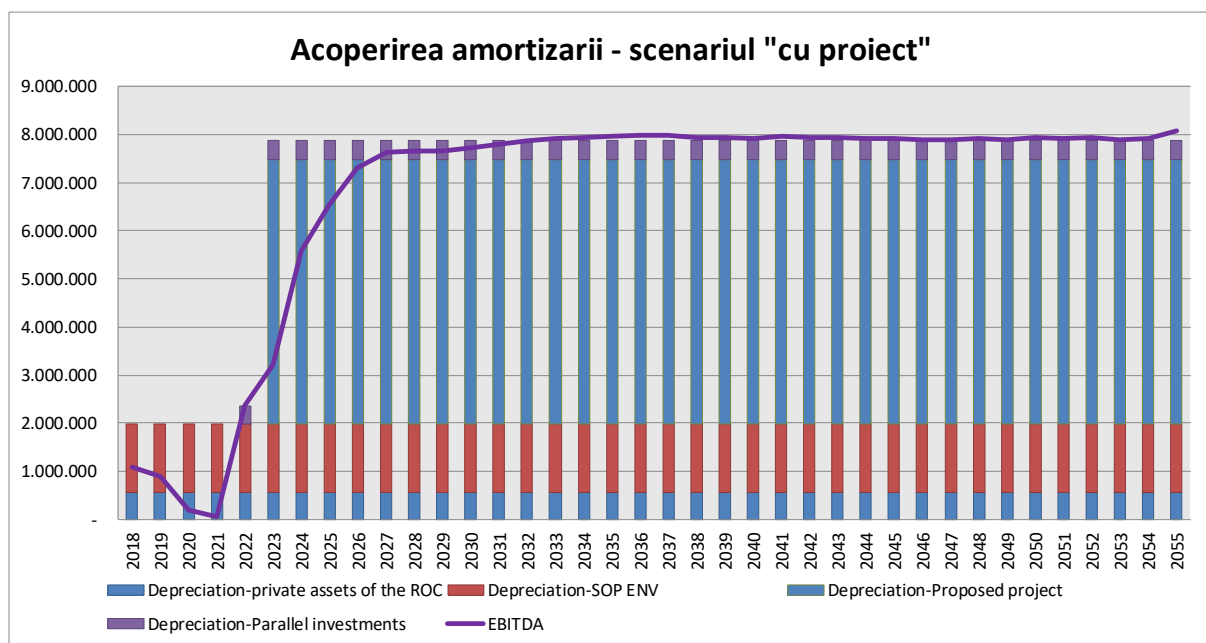

Figura nr. 1. Acoperirea amortizării în perioada 2022 - 2055

4. Rata de suportabilitate a tarifelor unice

4.1 Cadru Legal

Rata de suportabilitate este reglementată prin Hotărârea de Guvern Nr. 246 din 16 februarie 2006 pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice.

Strategia națională privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, are ca obiectiv fundamental îndeplinirea angajamentelor care vizează domeniul serviciilor comunitare de utilități publice pe care România și le-a asumat prin Tratatul de aderare la Uniunea Europeană.

Rata de suportabilitate este tratata la punctul 6.3.5. din anexa 1 la Hotărârea de Guvern și este definit astfel:

“Rata de suportabilitate este procentajul din venitul mediu lunar al familiei (gospodăriei) cheltuit pe o categorie de servicii comunitare de utilități publice (nivelul facturii medii lunare împărțit la venitul mediu lunar al gospodăriei exprimat în procente)”.

Formula de calcul a Ratei de suportabilitate specificată la punctul 6.3.5. din anexa 1 la Hotărâre este:

$$\text{Rata de suportabilitate (\%)} = \text{Total factură pe lună} / \text{Venitul mediu} \times 100$$

Nivelul general recomandat la punctul 6.3.5. din anexa 1 la Hotărâre pentru rata de suportabilitate, calculata pe baza formulei anterioare, pentru serviciile de alimentare cu apă - canalizare ape uzate este de maxim 3,5%.

4.2 Valoarea totală a facturii pe lună pentru o gospodărie

Pentru verificarea ratei suportabilității a tarifelor unice **Valoarea totala a facturii pe luna pentru o gospodărie** s-a calculat luând în calcul următoarele elemente:

- tarifele unice ale serviciilor cu TVA pentru anul 2022-2027;
- un consum mediu zilnic de apa pe persoana de 94-96 litri/persoana/zi pe perioada 2022-2027 (Figura nr.1)
- numărul mediu de persoane din gospodării în județul Harghita de 2,619 - 2,610 pers/gospodărie pe perioada 2022-2027.

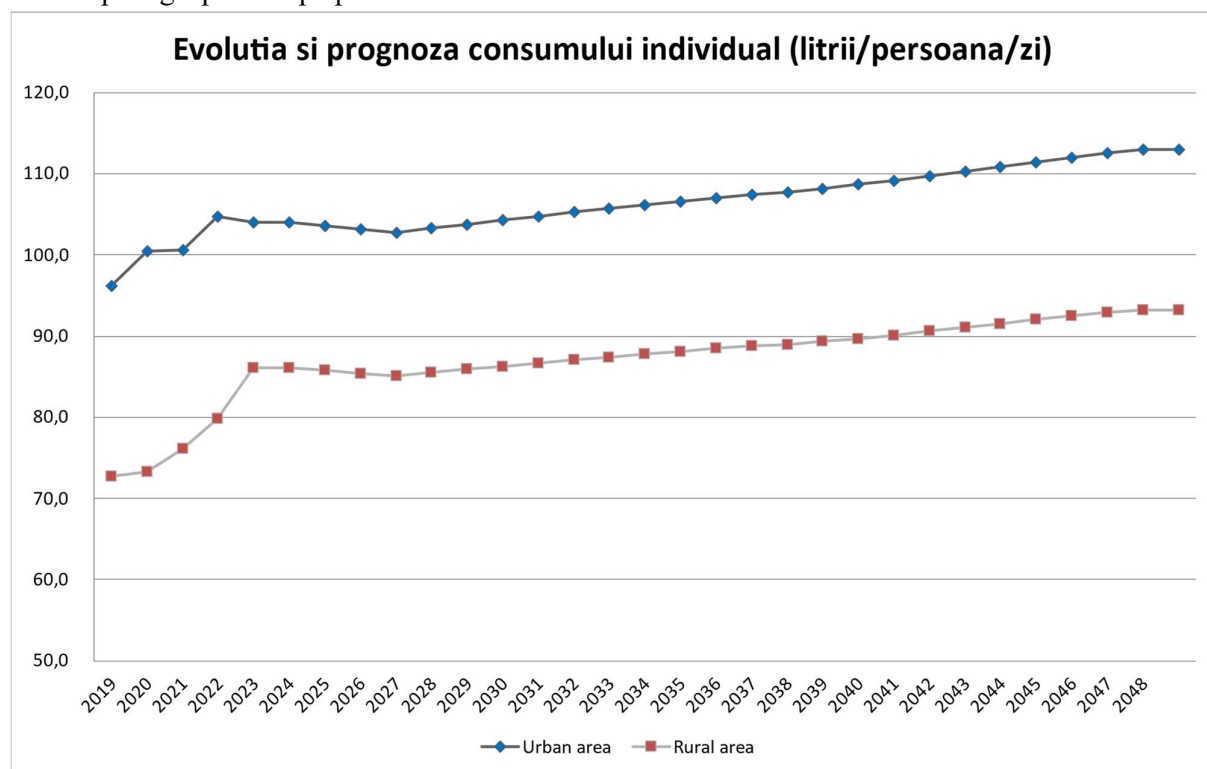

Figura nr. 2. Evoluția și prognoza consumului individual în perioada 2019 - 2050

4.3 Venitul mediu lunar al unei gospodării

La stabilirea **Venitului mediu lunar al unei gospodării** s-au utilizat următoarele elemente: Date statistice pentru anii 2016-2019 privind veniturile gospodăriilor în mediul urban și mediul rural la nivel național și regiunea Centru a țării și creșteri prognozate de Comisia Națională de Prognoza (CNP) pentru județul Harghita privind câștigurile salariale medii până în anul 2027 (Tabel nr.3).

Tabelul nr. 3 Prognoza indicelui de suportabilitate în județul Harghita

Indicatori		u.m.	Perioada								
			2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
			0	1	2	3	4	5	6	7	8
Analiza de suportabilitate - Scenariul "Cu proiect"											
	Venituri familie										
1	Venitul familiei medii din Județul Harghita	EUR /luna	548,6	577,3	599,5	614,7	632,6	650,0	666,1	682,6	699,5
2	Venitul familiei din Decila 1 din Județul Harghita	EUR /luna	214,3	225,5	234,2	240,1	247,1	253,9	260,2	266,6	273,2
	Factura de apa si apa uzata pentru familia medie										
3	Consum individual de apa	l/c/z	88,86	91,28	92,27	96,15	95,42	95,45	95,07	94,69	94,32
4	Cantitatea individuala de apa uzata	l/c/z	85,74	90,08	91,50	95,52	98,68	98,69	98,28	97,86	97,47
5	Tariful mediu la apa (fără TVA)	EUR /m³	0,71	0,72	0,77	0,92	1,09	1,30	1,41	1,49	1,54
6	Tariful mediu la canalizare (fără TVA)	EUR /m³	0,61	0,64	0,69	0,83	1,00	1,20	1,29	1,37	1,41
7	Număr de persoane pe gospodărie (familia medie)	nr.	2,624	2,622	2,620	2,619	2,617	2,615	2,614	2,612	2,610
8	Factura unei gospodarii medii (inclusiv TVA)	EU R/lu na	10,0	10,7	11,7	14,6	17,6	21,0	22,6	23,8	24,5
	Factura de apa si apa uzata pentru familia medie										
9	Consum individual de apa	l/c/z	60,6	62,2	62,9	65,6	65,1	65,1	64,8	64,6	64,3
10	Cantitatea individuala de apa uzata	l/c/z	58,5	61,4	62,4	65,1	67,3	67,3	67,0	66,7	66,5
11	Tariful mediu la apa (fara TVA)	EUR /m³	0,71	0,72	0,77	0,92	1,09	1,30	1,41	1,49	1,54
12	Tariful mediu la canalizare (fara TVA)	EUR /m³	0,61	0,64	0,69	0,83	1,00	1,20	1,29	1,37	1,41
13	Numar de persoane pe gospodarie (familia din decila 1)	nr.	3,55	3,46	3,45	3,43	3,41	3,39	3,37	3,36	3,34
14	Factura unei gospodarii din decila 1 (inclusiv TVA)	EU R/lu na	9,3	9,7	10,5	13,0	15,6	18,6	19,9	20,9	21,4
15	Indicele de suportabilitate - familia medie	%	1,83	1,86	1,95	2,37	2,78	3,23	3,39	3,49	3,50
16	Indicele de suportabilitate - familia din decila 1	%	4,33	4,29	4,48	5,42	6,33	7,32	7,64	7,83	7,82

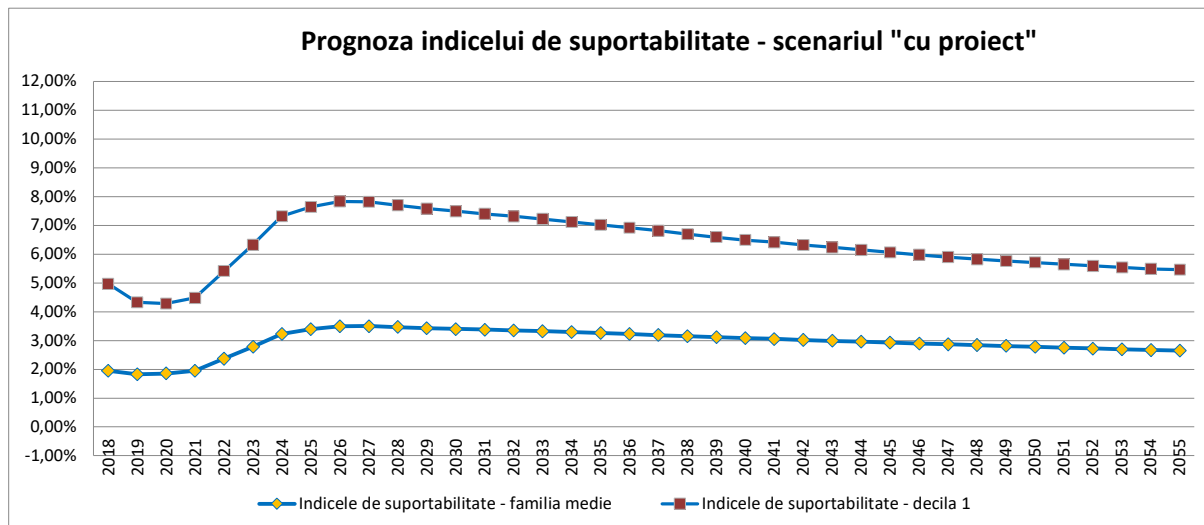
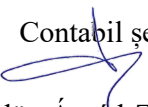

Figura nr. 3. Proгноza indicelui de suportabilitate pe perioada 2018 - 2055

4.4 Concluzii

În Tabelul nr.3 sunt prezentate calculele detaliate privind Rata de suportabilitate. Din rezultatele obținute putem concluziona următoarele:

- Tarifele unice calculate pe baza Analizei Cost Beneficiu care sunt necesare susținerii operatorului regional Harviz S.A. se încadrează în rata de suportabilitate recomandată prin Hotărârea de Guvern de 3,5% și în concordanță cu prevederile Hotărârea de Guvern 677/2017 privind aprobarea Metodologiei de analiză cost-beneficiu pentru investițiile în infrastructura de apă, care prevede valoarea minimă de 2,5%.
- Având în vedere ca rate suportabilitate pentru decila 1 din populație înregistrează valori cuprinse 5,42% în anul 2022 și 5,49% în anul 2055, va fi necesar introducerea de către UAT-uri de politici sociale pentru susținerea acestei categorii în plata contravalorii utilităților de apă și canalizare.

Contabil șef

 Fülöp Árpád-Zoltán